

Opetussuunnitelma

**TYÖTERVEYSHUOLTOON PÄTEVÖITTÄVÄ
MONIAMMATILLINEN KOULUTUS (15 OP)**

Sisällysluettelo

1.Koulutuksen lähtökohdat.....	3
2. Koulutuksen tavoitteet.....	4
3. Pedagogiset lähtökohdat.....	4
4. Toteutusperiaatteet.....	5
4.1. Koulutuksen rakenne	5
4.2. Moduulikohtaiset osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet	6
4.2.1. Moduuli 1 (2 op) Työterveyshuollon toimintaympäristö- ja työelämäosaaminen.....	6
4.2.2. Moduuli 2 (5 op) Työn terveysvaarojen ja -haittojen sekä kuormitustekijöiden ja voimavarojen tunnistamis- ja arviointiosaaminen.....	6
4.2.3. Moduuli 3 (5 op) Terveiden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisen ja edistämisen osaaminen.....	7
4.2.4. Moduuli 4 (3 op) Työterveystoiminnan arviointi- ja kehittämisosaaminen	8

Tämä on Työterveyslaitoksen työterveyshuoltoon pätevöittävän moniammatillisen koulutuksen (15 op) opetussuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa, jotka järjestävät työterveyshuoltoon pätevöittävää koulutusta (15 op) terveydenhoitajille ja fysioterapeuteille. Koulutuksen osaamisvaatimukset ja sisältöteemat rakentuvat työterveyshuoltoon keskeisesti liittyvään lainsäädäntöön ja hyvään työterveyshuoltokäytäntöön.

Työterveyslaitoksen työterveyshuollon pätevöittävä koulutus antaa Työterveyshuoltolain (1383/2001) ja Valtioneuvoston asetuksen (708/2013) edellyttämän pätevyyden terveydenhoitajille, psykologeille ja fysioterapeuteille sekä niille lääkäreille, jotka työskentelevät alle 20 tuntia viikossa työterveyshuollossa.

1. Koulutuksen lähtökohdat

Työterveyshuollon ydintehtävänä on työkyvyn ja terveyden edistäminen, työkyvyttömyyden ehkäisy sekä työolojen terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tehtävät yhteistyössä työpaikkojen kanssa.

Työelämän muutokset haastavat kuitenkin työterveyshuoltoa kehittämään toimintaansa. Myös työelämässä toimivilta edellytetään uudenlaista otetta tunnistaa ja hallita uusia ja perinteisiä terveysriskejä sekä voimavaroja. Tiedetään, että henkilöstön työhyvinvointi lisää tuottavuutta ja työpaikat tarjoavatkin henkilöstölleen mahdollisuuksia pitää huolta hyvinvoinnista. Työelämässä osaamisvaatimukset ovat kuitenkin kasvaneet ja teknologinen kehitys nopeutunut helpottaen myös etätöiden tekemistä. Lisäksi monipaikkainen ja mobiili työ, jatkuva tavoitettavissa olo, lyhyet työsuhteet, kognitiivinen kuormitus ja monisuorittaminen ovat lisääntyneet. Muuttuvat terveysongelmat ja terveydenhuollon kehitys edellyttävätkin erityisosaamista ja sen kehittämistä työterveyshuollon perusosaamisen rinnalla.

Tiivis yhteistyö työpaikkojen, eri henkilöstöryhmien ja työsuojeluorganisaation kanssa on vaikuttavan työterveystoiminnan perusta. Työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi on tehty lakiuudistuksia, joilla yhteistyökäytäntöjä halutaan parantaa. Työterveyshuoltolaki (TthL1383/2001) määrittelee työterveyshuollon toiminnaksi, jonka tarkoituksena on työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoimin edistää työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta, työntekijöiden terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa sekä työyhteisön toimintaa. Valtioneuvoston asetus (708/2013) puolestaan korostaa aikaisempaa enemmän työterveysyhteistyötä ja työkyvyn edistämistä, työkyvyttömyyden ehkäisyä ja työhön paluun tukemista. Lisäksi se edellyttää työterveysyksikkökohtaista hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaista laatujärjestelmää, toiminnan seuranta, arviointia sekä vaikuttavuuden osoittamista.

Työterveyshuollolla onkin keskeinen koordinaatorooli työssä olevien työkyvyttömyyden vähentämisessä. Olemassa olevaa työkykyä on tuettava tunnistamalla työn voimavara- ja riskitekijät sekä vaikuttamalla niihin yksilötasolla, työyhteisössä ja työympäristössä. Työkyvyttömyyden pitkittymistä voidaan ehkäistä työkyvyn uhan varhaisella tunnistamisella ja siihen puuttumisella hoidon, kuntoutuksen ja työhön paluun keinoin. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksissa selkiytetään terveydenhuollon eri toimijoiden roolia ja rakennetaan tarkoituksenmukaiset palveluverkostot työterveyshuollon, muun terveydenhuollon, kuntoutuksen ja sosiaalivakuutuksen välille.

Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukainen toiminta edellyttää moniammatillista ja monitieteistä yhteistyötä. Työterveyshuollon moniammatillisessa tiimissä toimivat työterveyslääkärit ja -hoitajat sekä työfysioterapeutit ja työterveyspsykologit. Työterveyshuollon asiantuntijoita ovat myös erikoislääkärit, joilla on muun kuin työterveyshuollon erikoislääkärin pätevyys. Muita työterveyshuollon asiantuntijoita ovat työhygienian, sosiaalialan, ergonomian, teknisen, maatalouden, työnäkemisen, ravitsemuksen, puheterapian tai liikunnan alan soveltuva korkeakoulu-, tai muun vastaavan alan aikaisemman ammatillisen tutkinnon suorittaneet, joilla on lisäksi suoritettuna vähintään kahden opintopisteen laajuinen työterveyshuollon koulutus.

Asetuksessa (708/2013) säädetään työterveyshuollossa toimivien koulutuksesta. Työterveyshuollossa toimiminen edellyttää oman alan perustutkinnon suorittamista sekä työterveyshuollon täydennyskoulutuksessa saatua pätevyyttä kahden vuoden kuluessa siitä, kun siirrytään työterveyshuollon tehtäviin. Koulutuksen osaamisvaatimukset rakentuvat työterveyshuoltoon liittyvän lainsäädännön ja hyvän työterveyshuoltokäytännön perustalle työterveyshuollon prosessin mukaan ja vastaavat pääosin eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten (EQF) tasoa 6.

2. Koulutuksen tavoitteet

Työterveyshuollon koulutuksen tavoitteena on tuottaa työterveyshuollon osaajia, jotka pystyvät osaltaan kehittämään työelämää ja vastaamaan ammatillisesti sen tuomiin haasteisiin. Koulutus täydentää osallistujan ammatillista asiantuntijuutta, kriittistä ajattelua ja kehittävää työtettä yhteisöllisenä toimijana. Parhaimmillaan koulutuksen tuoma hyöty on yksilön ammatillisen osaamisen vahvistumisen lisäksi työpaikoille aidosti siirtyvä edistynyt ja uudistava työterveyshuoltotoiminta tuottamalla työelämää palvelevia uudenlaisia ratkaisuja.

Työterveyshuollon koulutuksen tavoitteet:

- Osallistuja käyttää näyttöön perustuvaa tietoa ja osaa soveltaa sitä työterveyshuollon toiminnassa ja työhön liittyvässä päätöksenteossa.
- Osallistuja osaa valita näyttöön perustuvia ja vaikuttavaksi todettuja menetelmiä laadukkaan toiminnan varmistamiseksi.
- Osallistuja kehittää työterveyshuollon toimintaa moniammatillisessa ja monialaisessa yhteistyössä työterveyshuollon toimijoiden ja työterveysyhteistyössä työpaikkojen kanssa.
- Osallistuja toimii työterveyshuollon eettisiä periaatteita noudattaen.

3. Pedagogiset lähtökohdat

Työterveyshuollon koulutuksessa hyödynnetään osallistavan ja tutkivan oppimisen periaatteita, lisäksi opiskelussa korostuu vertaisoppiminen. Oppiminen monipuolistuu ja tehostuu ryhmässä. Kaikki ryhmän jäsenet vaikuttavat oppimiseen, ja keskeistä on ryhmän keskinäinen tiedon hakeminen ja jakaminen. Samalla kun oppiminen haastaa ja vastuutta aktiiviseen osallistumiseen, se myös synnyttää sellaisia oivalluksia, jotka ryhmän avulla on ollut mahdollista. Työterveyshuollon opinnoissa kouluttajat, asiantuntijat ja koulutukseen osallistujat luovat yhdessä oppimisympäristön, joka on avoin uusille ideoille ja kannustaa kriittiseen ajatteluun ja keskusteluun.

Osallistuja kantaa vastuun omasta oppimisestaan ja omaksuu yhteisöllisen ja ongelmia ratkaisevan toimintatavan ryhmän jäsenenä. Opiskelu edellyttää suunnittelua, sitoutumista ja osallistujan oman toiminnan vahvaa itsesäätelyä. Oppiminen edellyttää oman toiminnan reflektointia, palautetta ja mahdollisuutta keskustella asioista eri näkökulmista. Osallistujilta edellytetään koulutuksessa käytettävien digitaalisten välineiden käyttöä ja osaamista.

Työterveyshuollon koulutuksessa otetaan huomioon jatkuvan oppimisen erityispiirteet ja korostetaan aiemman koulutuksen ja kokemuksen vaikutusta oppimiseen. Koulutuksessa osallistujien olemassa olevaa osaamista hyödynnetään uuden oppimisessa. Tavoitteena on tietojen ja taitojen jatkuva uudelleen rakentaminen, mikä johtaa asioiden laajempaan ymmärtämiseen. Koulutuksessa korostuu tutkimus- ja kehittämisaktiivisuus tulevaisuuden ja muuttuvan työelämän tarpeisiin ottaen huomioon myös taito toimia ja kehittyä moniammatillisissa, monialaisissa ja monikulttuurisissa yhteistyösuhteissa sekä kyky kantaa eettistä ja moraalista vastuuta työterveysyhteistyössä.

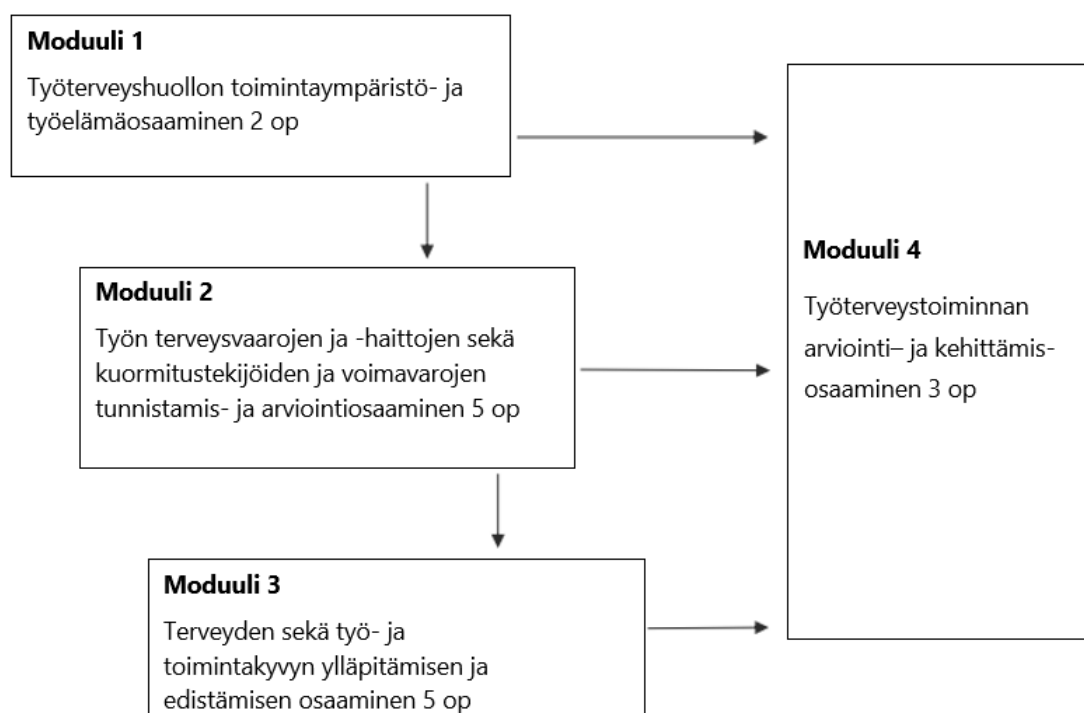
4. Toteutusperiaatteet

Työterveyshuollon koulutus (n. 400 tuntia) toteutetaan monimuoto-opiskeluna. Koulutuspäivien osuus on noin neljännes opintojen laajuudesta ja loput ovat itsenäistä opiskelua jaettuna väljaksoihin.

Koulutuksen hyväksytyt suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista koulutukseen ja oppimistehtävien tekemistä. Tehtävät arvioidaan hyväksytyt / täydennettävä, ja hyväksytyt tehtävät tulee vastata tasoa "hyvä". Osallistuja saa koulutuksen päätyttyä todistuksen siitä, että hänellä on työterveyshuoltolain (1383/2001) ja VNA:n (708/2013) tarkoittama pätevyys.

4.1. Koulutuksen rakenne

Koulutus on jaettu neljään moduuliin, joista osa etenee ajallisesti rinnakkain ja osa peräkkäin. Näin eri moduulit tukevat toisiaan ja ydintavoitteen saavuttamista. Verkko-oppimisympäristöön on koottu jokaisen moduulin keskeinen sisältö, toteutustavat ja arviointi.

4.2. Moduulikohtaiset osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet

4.2.1. Moduuli 1 (2 op) Työterveyshuollon toimintaympäristö- ja työelämäosaaminen

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja tietää työterveyshuollon toimintaympäristön ja osaa siihen liittyvät keskeiset säädökset ja ajankohtaiset kehittämissuunnitelmat. Osallistuja tietää työterveyshuollon palvelujärjestelmän sekä sen roolin ja tehtävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Osallistuja osaa käyttää erilaisia tiedonhaun kanavia, arvioida kriittisesti ja hyödyntää näyttöön perustuvaa tietoa omassa työssään ja työterveyshuollon päätöksenteossa. Osallistuja osaa hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteet.

Sisältö:

- Työterveyshuoltotoimintaan liittyvä keskeinen lainsäädäntö ja hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteet
- Työterveyshuollon palvelujärjestelmä ja toimintaympäristö osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää
- Työterveyshuollon prosessit
- Tiedonhaun periaatteet ja näyttöön perustuva toiminta

Toteutus:

- oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitava tehtävä, koulutuspäivät

4.2.2. Moduuli 2 (5 op) Työn terveysvaarojen ja -haittojen sekä kuormitustekijöiden ja voimavarojen tunnistamis- ja arviointiosaaminen

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja osaa toteuttaa työterveysyhteistyössä työpaikkaselvitysprosessin hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti. Osallistuja osaa käyttää perusteltuja menetelmiä työolosuhteista johtuvien vaarojen ja haittojen sekä kuormitustekijöiden ja voimavarojen tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Hän tunnistaa ja osaa arvioida työolosuhteista saamansa tiedon perusteella niiden terveydellisen merkityksen ja vaikutuksen työkykyyn yhteistyössä moniammatillisen tiimin kanssa. Hän osaa toimia ammattitautilainsäädännön mukaisesti ja tunnistaa keskeiset työperäiset sairaudet ja ammattitaudit. Hän tietää kuinka soveltaa työpaikkaselvityksessä kerättyä tietoa ja tunnistaa asiakastyöpaikan tarpeet toiminnan suunnitteluun.

Sisältö:

- Työpaikkaselvitysprosessi ja toiminnan suunnittelun käynnistäminen työterveysyhteistyössä
- Terveysvaarojen ja -haittojen sekä kuormitustekijöiden ja voimavarojen tunnistaminen ja terveydellisen merkityksen arviointi sekä näiden tekijöiden vaikutus työkykyyn.
- Keskeisten työperäisten sairauksien ja ammattitautien tunnistaminen

Toteutus:

- oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitavat tehtävät, koulutuspäivät

4.2.3. Moduuli 3 (5 op) Terveiden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisen ja edistämisen osaaminen

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja osaa toimia asiantuntijana yhteistyössä työpaikan kanssa ja käyttää tarkoituksenmukaisia menetelmiä työpaikan tarpeisiin perustuvan terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämässä, työkykyriskien tunnistamisessa, työkyvyttömyyden ehkäisyssä ja työhön paluun tukemisessa hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteiden mukaisesti. Osallistuja tunnistaa oikea-aikaisesti asiakkaan kuntoutustarpeen ja osaa ohjata tarpeenmukaisiin kuntoutuspalveluihin. Osallistuja osaa koordinoita työkyvyn tukea yksilö- ja työpaikkatasolla ja hyödyntää monialaisia verkostoja sekä niiden palveluja työntekijän työkyvyn tukemiseksi.

Osallistuja osaa työturvallisuus- ja työkykyperusteiset työterveystarkastuskäytännöt. Hän osaa terveystarkastuksen perusteella arvioida ohjauksen ja neuvonnan tarpeen ja laatia yhteistyössä työntekijän ja moniammatillisen tiimin kanssa henkilökohtaisen terveys- ja työkykysuunnitelman. Hän osaa hyödyntää terveystarkastuksista saamaansa monialaista tietoa työpaikan kehittämistarpeiden määrittämiseen ja siten työntekijöiden työkyvyn tuen toteuttamiseen.

Sisältö:

- Työkyvyn arviointi, tuki- ja hallintamallit sekä kuntoutuksen ja sosiaalivakuutuksen hyödyntäminen
- Neuvonta, ohjaus ja palaute työpaikalle
- Eri työterveystarkastustyyppit työterveyshuollossa
- Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukainen korvauskäytäntö
- Työterveyspainotteinen sairaanhoito

Toteutus:

oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitava tehtävä, koulutuspäivät

4.2.4. Moduuli 4 (3 op) Työterveystoiminnan arviointi- ja kehittämisosaaminen

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja osaa arvioida ja kehittää omaa toimintaansa sekä työterveyshuollon ydin- ja palveluprosesseja tutkitun, näyttöön perustuvan tiedon ja hyvien käytäntöjen pohjalta.

Osallistuja tunnistaa erilaisten työterveyshuollon asiakkuuksien erityispiirteet ja osaa suunnitella ja arvioida vaikuttavaa ja kustannustehokasta toimintaa työterveysyhteistyössä asiakkaan tarpeisiin perustuen. Hän osaa laatia työterveyshuollon toimintasuunnitelman moniammatillisessa ja monialaisessa yhteistyössä sekä asettaa tavoitteita työterveysyhteistyössä huomioiden työpaikan voimavarat ja tarpeet

Osallistuja osaa kehittää, innovoida ja markkinoida työterveyshuollon moniammatillisia palveluita sekä omaa ammatillista osaamistaan työterveysyhteistyössä.

Sisältö:

- Työterveyshuollon laadun hallinta, toiminnan ja palvelujen kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi
- Toimintasuunnitelman laatiminen ja tavoitteiden asettaminen työterveysyhteistyössä
- Yrittäjämäisen, innovatiivisen ja tulosvastuullisen toimintatavan omaksuminen
- Työterveyshuollon palvelujen ja oman asiantuntijuuden markkinointi

Toteutus:

- oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitava tehtävä, koulutuspäivät